

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

**Wielkopolski
Fundusz Rozwoju**
Spółka Samorządu Województwa Wielkopolskiego

Wielkopolski Fundusz Rozwoju

Spółka Samorządu Województwa Wielkopolskiego

KAZACHSTAN

DESK RESEARCH

SPIS TREŚCI

1. INFORMACJE PODSTAWOWE	2
2. POWODY, DLA KTÓRYCH WARTO INWESTOWAĆ W KAZACHSTANIE	3
3. GŁÓWNE WSKAŹNIKI EKONOMICZNE	4
4. INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA	5
5. HANDEL MIĘDZYNARODOWY	6
6. DOSTĘP DO RYNKU DLA POLSKICH TOWARÓW I USŁUG	7
7. SYSTEM PODATKOWY I ZACHĘTY DLA BIZNESU	11
8. PROCES ZAKŁADANIA DZIAŁALNOŚCI	13
9. LEGALIZACJA DOKUMENTÓW	14
10. WYBRANE IMPREZY TARGOWE	15
11. ANALIZA SWOT	16
12. WAŻNE KONTAKTY	17

1. INFORMACJE PODSTAWOWE¹

Republika Kazachstanu położona jest w Azji Centralnej. Pod względem powierzchni zajmuje dziewiąte miejsce na świecie, jednocześnie jest jednym z najmniej zaludnionych krajów. Graniczy z Chinami, Kirgistanem, Turkmenistanem, Uzbekistanem i Federacją Rosyjską, a przez Morze Kaspijskie z Azerbejdżanem. Posiada bogate zasoby surowców naturalnych, m.in. rud chromu (30% światowych zasobów), manganu, uranu, ołowiu, cynku, magnezu, miedzi. Dysponuje też znacznymi zasobami ropy naftowej (według szacunków około 1,8% zasobów światowych) i gazu ziemnego (około 1,2% zasobów). Jest też w pierwszej światowej dziesiątce pod względem wydobycia węgla (roczne wydobycie na poziomie 100 mln ton; dotychczas wykorzystano mniej niż 3% zasobów).

Głównym motorem gospodarki są surowce – ich wydobycie i eksport. Dochody z sektora naftowo-gazowego stanowią aż 17% PKB. Ważnym sektorem jest też rolnictwo (zboża, mięso, bawełna, wełna, tytoń, ryż). W sektorze rolniczym zatrudnionych jest około 14% ludności.

Kraj zmierza w kierunku gospodarki usługowo-technologicznej uznając za kluczowe następujące dziedziny: produkcja materiałów budowlanych, budowa maszyn i urządzeń szczególnie dla sektora naftowo-gazowego, metalurgia, przemysł tekstylny, przemysł spożywczy, biotechnologie oraz technologie jądrowe i kosmiczne.

Mapa 1: Położenie Kazachstanu

Źródło: www.britannica.com

- **Stolica:** Nur-Sułtan, wcześniejsza nazwa Astana (od 1998 r., wcześniej Ałmaty – nadal największe centrum biznesowe i gospodarcze)
- **Powierzchnia:** 2 724,9 tys. km²
- **Liczba ludności:** 18,7 mln osób, około 63% Kazachów i 24% Rosjan (około 1,9 mln mieszka w Ałmaty)
- **Języki urzędowe:** kazachski, rosyjski
- **Waluta:** tenge (KZT), średni kurs w 2019 r.: 1 USD = 382,75 KZT, 1 EUR = 428,51 KZT
- **Religia:** dominującą religią jest islam (ponad 70% ludności), ponad 20% ludności to chrześcijanie, około 0,1% buddyści, około 0,2% przedstawiciele innych religii, w tym wyznawcy judaizmu, około 3% ateści
- **Ustrój polityczny:** republika prezydencka
- **Podział administracyjny:** 14 obwodów i 3 miasta wydzielone (Nur-Sułtan, Ałmaty, Szymkent)

¹ Niniejsze opracowanie powstało na podstawie m.in.: „Doing Business in Kazakhstan”, Baker McKenzie 2019, „Przewodnik po rynku Republiki Kazachstanu, ZBH PAIH S.A. w Kazachstanie – 2020, opracowanie Departamentu Handlu i Współpracy Międzynarodowej Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii, lipiec 2019 r.

- **Strefa czasowa:** dwie strefy czasowe – Zachodnia Strefa Czasowa UTC+5, Wschodnia Strefa Czasowa UTC+6
- Kazachstan jest członkiem Wspólnoty Niepodległych Państw (WNP), tworzy też Eurazjatycką Unię Gospodarczą (EAUG) z Rosją, Białorusią, Kirgistanem i Armenią. Jest ponadto członkiem ONZ, OBWE, Międzynarodowego Funduszu Walutowego, Banku Światowego, Europejskiego Banku Odbudowy, Międzynarodowej Korporacji Finansowej, Szanghajskiej Organizacji Współpracy. Aktywnie współpracuje z NATO w ramach programu Partnerstwo dla Pokoju. W 2015 r. przystąpił do Światowej Organizacji Handlu (WTO).
- Kazachstan jest dla Unii Europejskiej ważnym partnerem gospodarczym w Azji Środkowej, zarówno pod względem handlowym, jak i inwestycyjnym. To pierwsze państwo regionu, z którym Unia podpisała Pogłębioną Umowę o Partnerstwie i Współpracy.

2. POWODY, DLA KTÓRYCH WARTO INWESTOWAĆ

- 9. pod względem powierzchni państwo świata (9 razy większe od Polski) z dostępem do ogromnego rynku jakim jest Euroazjatycka Unia Gospodarcza współtworzona przez Kazachstan, Rosję, Białoruś, Armenię i Kirgistan – 184 mln konsumentów;
- strategiczne znaczenie w ruchu tranzytowym pomiędzy Azją, w tym Chinami a Europą, Rosją i krajami leżącymi nad Zatoką Perską;
- duży gracz na nowym Jedwabnym Szlaku;
- doskonałe miejsce do rozmieszczenia regionalnych przedsiębiorstw produkcyjnych i filii firm zorientowanych na rynek środkowo-azjatycki;
- w perspektywie 2050 r. Kazachstan planuje wejść do grona 30. najbardziej rozwiniętych gospodarek świata;
- państwo politycznie i gospodarczo stabilne – konsekwentny wzrost PKB od 25 lat;
- probiznesowe podejście administracji publicznej;
- stały i duży napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych (w 2019 r. 24,1 mld USD; dla porównania w 2015 r. – 15,4 mld USD);
- system bankowy zezwala na transfer zysków przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym po opłaceniu miejscowych podatków;
- lider w regionie Azji Centralnej pod względem zaawansowania reform rynkowych;
- kraj wielonarodowościowy i tolerancyjny dla innych narodowości, ras, wyznań, wartości kulturowych.

3. GŁÓWNE WSKAŹNIKI EKONOMICZNE

PKB (2019) → 179,3 mln USD; (2018) → 172,9 mld USD; (1998) → 22,1 mld USD

PKB per capita PPP (2019) → 9.686 USD; (2018) → 9.237 USD

Kazachstan, spośród byłych republik ZSRR, jest krajem o jednym z najwyższych wskaźników PKB per capita (wyprzedzają go tylko państwa bałtyckie i Rosja).

PKB (wzrost w %) 2019 → 4,5; 2018 → 4,1

Na 2020 r. przewiduje się spadek PKB o 2,7% r/r wskutek pandemii.

Inflacja (2019) → 5,4%

Pozycje w rankingach:

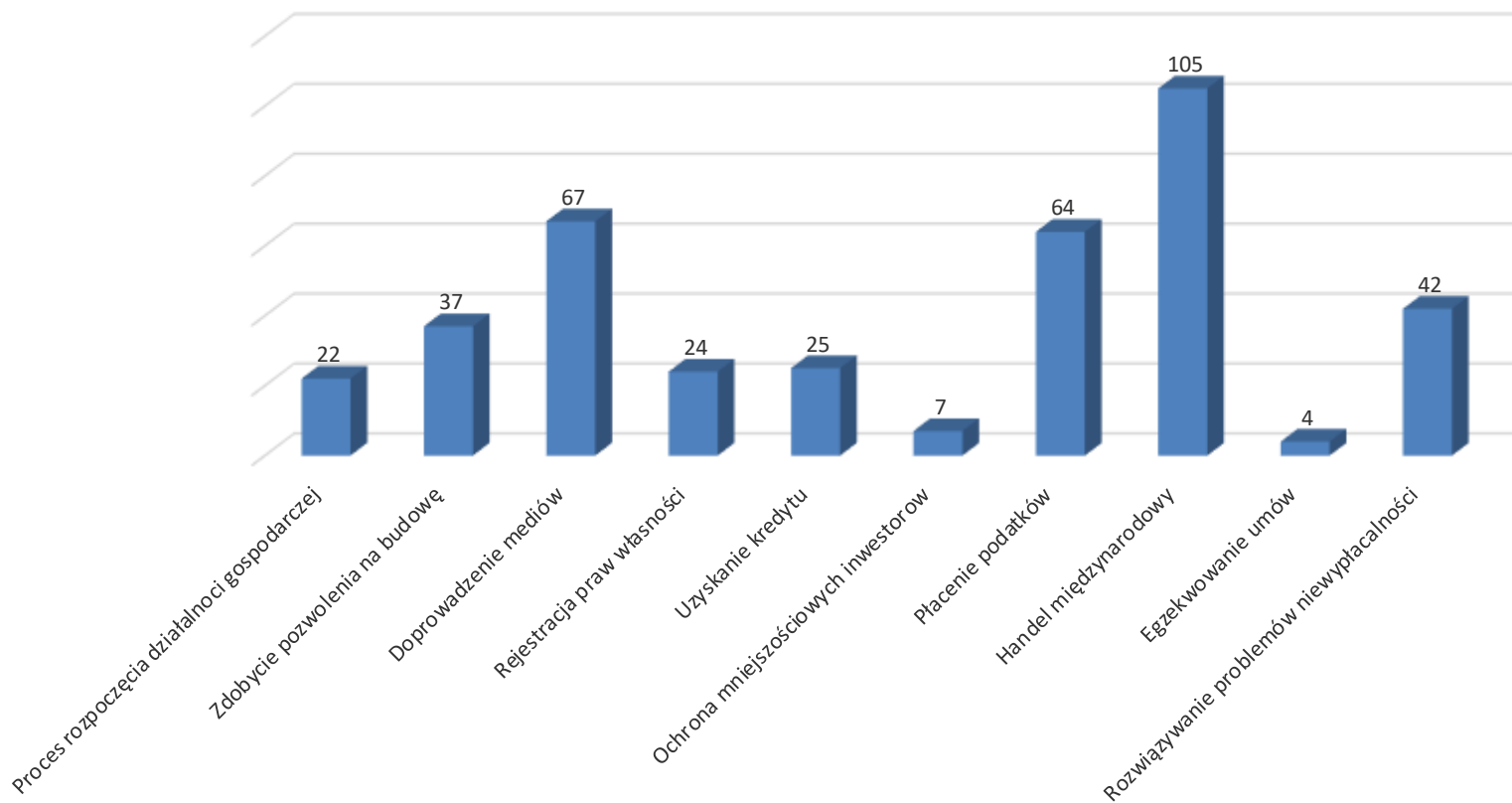
Index of Economic Freedom² 2020 = 39/180

Corruption Perceptions Index 2019³ = 113/180

Klasyfikacja OECD (0-7) = 5

Doing Business 2020 = 25/190 (awans o 3 pozycje)

Wykres 1: Ranking łatwości prowadzenia biznesu w Kazachstanie

Zestawienie opracowane na podstawie raportu Banku Światowego, „Doing Business 2020 – Economy Profile Kazakhstan”. W badaniu uwzględniono 190 gospodarek, a wyższa pozycja w rankingu wskazuje lepsze, zazwyczaj prostsze, przepisy regulujące sprawy związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa oraz silniejszą ochronę własności przez prawo. W sumie Kazachstan otrzymał wynik 79,6 co dało mu pozycję 25.

Doceniono Kazachstan przede wszystkim za realizację kontraktów (4. pozycja) i ochronę inwestorów mniejszościowych (7. pozycja).

² www.heritage.org

³ www.transparency.org

4. INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA

Loty międzynarodowe obsługują dwa główne porty lotnicze w Nur-Sułtanie i Ałmaty oraz w Atyrau. Portami o międzynarodowym charakterze są również lotniska w Aktau, Aktubińsku, Karagandzie, Kostanaju, Szymkencie i Uralsku. W 2019 r. obsłużono ponad 8,6 mln pasażerów, czyli o 9% więcej w porównaniu z rokiem wcześniejszym. Ze względu na znaczne odległości w wielu przypadkach lepiej korzystać z połączeń lotniczych, zamiast przemieszczać się autem czy koleją. Od 2017 r. funkcjonuje bezpośrednie połączenie lotnicze między Polską a Kazachstanem.

Porty morskie Aktau i Kuryk obsługują głównie przewozy towarowe. W ramach prac modernizacyjnych przeprowadzonych w latach 2015-2019 w porcie Aktau funkcjonują trzy nowe terminale towarowe o mocy przeładunkowej 3 mln ton – w sumie pojemność portu wynosi 16,5 mln ton, w tym 4 terminale przeładunkowe ropy naftowej (12 mln ton). Drugi port – Kuryk został uruchomiony w 2017 r. jako element tzw. Międzynarodowej Transkaspiskiej Trasy Transportowej. W sumie w 2019 r. poprzez porty Aktau i Kuryk przeładowano ponad 6 mln ton towaru, z czego 2,2 mln ton ropy naftowej, 2,5 mln ton suchych towarów masowych i 1,4 mln ton towarów przewożonych promami.

Transport wodny sprawnie prowadzony jest też na rzekach, a Irtysz jest najbardziej żeglowną rzeką w Kazachstanie.

W I kwartale 2020 r. wielkość przewozów wszystkimi rodzajami transportu w Kazachstanie wyniosła 843,9 mln ton ładunków, t.j. o 3,4% mniej niż w analogicznym okresie 2019 r. W okresie styczeń-marzec 2020 r. przewieziono 5 386,6 mln pasażerów, t.j. o 2,4% mniej, niż w I kwartale 2019 r., w tym transportem lotniczym – 1,7 mln osób, t.j. o 5,2% więcej, niż w analogicznym okresie 2019 r.⁴

Warto zaznaczyć, że kazachstański system kolejowy jest połączony z Europą przez Rosję, z Zatoką Perską przez Iran oraz wybrzeżem Pacyfiku przez Chiny i Rosję. Głównym rodzajem transportu towarów importowanych jest transport kolejowy (ponad 40% udział)⁵.

W grudniu 2019 r. został przyjęty Państwowy Program Rozwoju Infrastruktury „Nurły-Żoł” na lata 2020-2025 zakładający budowę m.in. 10 tys. km dróg samochodowych i remont 11 tys. km dróg krajowych. W ramach programu do 2025 r. planowana jest realizacja projektów infrastrukturalnych na łączną kwotę 5,5 trylionów KZT. Zakłada się też modernizację odcinka kolejowego Dostyk-Mojoynty, elektryfikację odcinka Mojoynty-Aktogaj, zakup 600 nowych wagonów pasażerskich oraz budowę 16 lotnisk.

⁴ www.kazakhstan.trade.gov.pl

⁵ www.invest.gov.kz

5. HANDEL MIĘDZYNARODOWY

Od momentu uzyskania niepodległości w 1991 r. Kazachstan nawiązał stosunki dyplomatyczne z ponad 139 krajami. Kwestie współpracy na linii Kazachstan – Unia Europejska reguluje „Umowa o partnerstwie i współpracy”. Konwencja między Polską a Kazachstanem w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku weszła w życie w 1995 r., natomiast w 2006 r. – umowa o współpracy gospodarczej między oboma krajami.

W 2015 r. Kazachstan jako pierwszy kraj w Azji Centralnej podpisał umowę o Pogłębionym Partnerstwie i Współpracy z Unią Europejską (EPCA), która weszła w życie w stosunku do wszystkich stron, w tym również w stosunku do Polski w dniu 1 marca 2020 r.

Republikę Kazachstanu jako członka Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej (EAUG) od 2010 r. obowiązuje Wspólna Taryfa Celna, która podobnie jak taryfa Unii Europejskiej opiera się na Zharmonizowanym Systemie Oznaczania i Kodowania Towarów (HS) w handlu zagranicznym. Informacje dotyczące stosowanych na terytorium EAUG jednolitych ciał na produkty, a także ciał na produkty wwożone spoza państwa EAUG można znaleźć na stronach Euroazjatyckiej Komisji Gospodarczej: www.eurasiancommission.org oraz Komitetu Dochodów Państwowych Ministerstwa Finansów Republiki Kazachstanu – www.kgd.gov.kz/tnved (należy wyszukiwać według pozycji i kodów towarowych CN).

Warto mieć na uwadze, że na podstawie decyzji Euroazjatyckiej Komisji Gospodarczej obowiązują na przywóz niektórych towarów kontyngenty taryfowe, czyli obniżone stawki celne na towary wwożone na podstawie licencji lub podwyższone, jeśli import towarów przekracza ustaloną wielkość (dla przykładu import mięsa wołowego w 2020 r. – 21 tys. ton, drobiu i mięsa drobiowego – 140 tys. ton). Każdy importer zobowiązany jest ponadto uzyskać świadectwo rejestracji produktu na terenie Kazachstanu.

Certyfikacją zajmuje się Komitet Regulacji Technicznej i Metrologii w Ministerstwie Handlu i Integracji⁶. W przypadku większości towarów wymagany jest certyfikat zgodności GOST-K, czyli dokument stwierdzający zgodność wyrobu z normami jakości i bezpieczeństwa GOST. Wydawany jest na 1 rok, 2 lata lub 3 lata. Lista produktów podlegających obowiązkowemu potwierdzeniu zgodności w ramach EAUG znajduje się na stronie internetowej Euroazjatyckiej Komisji Gospodarczej⁷.

Kwestiami spożywczymi i weterynaryjnymi, w tym uzgadnianiem certyfikatów weterynaryjnych zajmuje się Urząd Państwowy Komitetu Inspekcji Państwowej w Kompleksie Agropromysłowym Ministerstwa Rolnictwa Republiki Kazachstanu⁸.

⁶ www.gov.kz/memleket/entities/mti-ktm?lang=ru

⁷ www.eurasiancommission.org/ru/act/texnreg/deptexreg/coordination/Documents/EPP.pdf

⁸ www.gov.kz/memleket/entities/vetcontrol?lang=ru

Import towarów w 2019 r. ogółem 38,3 mld USD w tym z⁹:

1. Rosji – 14,07 mld USD (37%)
2. Chin – 6,57 mld USD (17%)
3. Korei Południowej – 3,42 mld USD (8,9%)
4. Włoch – 1,58 mld USD (4,1%)
5. Niemiec – 1,49 mld USD (3,9%)
6. Stanów Zjednoczonych – 1,46 mld USD (3,5%)
7. Turcji – 819,14 mln USD (2,1%)
8. Uzbekistanu – 771,18 mln USD (2,0%)
9. Francji – 695,66 mln USD (1,8%)
10. Białorusi – 654,79 mln USD (1,7%)

...

Polski – 339,94 mln (0,89%)

W imporcie Kazachstanu spoza EAUG przeważają maszyny i urządzenia (49%), wyroby przemysłu chemicznego (16%) oraz artykuły rolno-spożywcze (ok. 10%).

Eksport towarów w 2019 r. ogółem 57,7 mld USD¹⁰ w tym do:

1. Włoch – 8,37 mld USD (15%)
2. Chin – 7,82 mld USD (14%)
3. Rosji – 5,6 mld USD (9,7%)
4. Holandii – 4,39 mld USD (7,6%)
5. Francji – 3,65 mld USD (6,3%)
6. Korei Południowej – 3,08 mld USD (5,3%)
7. Szwajcarii – 2,68 mld USD (4,6%)
8. Turcji – 2,31 mld USD (4,0%)
9. Hiszpanii – 2,17 mld USD (3,8%)
10. Uzbekistanu – 1,98 mld USD (3,4%)

...

Polski – 529,59 mln USD (0,92%)

W eksporcie Kazachstanu poza EAUG przeważają towary paliwowo-energetyczne (76%) oraz metalurgiczne (12%).

6. DOSTĘP DO RYNKU DLA POLSKICH TOWARÓW I USŁUG

Kazachstan zajmuje 44. miejsce w polskim eksporcie (udział na poziomie 0,23% w całym 2019 r.) oraz 65. miejsce w polskim imporcie (0,06% importu ogółem w 2019 r.) – według kraju wysyłki i 33. miejsce w polskim imporcie (0,56% importu ogółem w 2019 r.) – według kraju pochodzenia. W 2019 r. polski eksport do Kazachstanu osiągnął ponad 534,2 mln EUR, zwiększając się o 21,2% r/r, głównie wskutek wzrostów w kategoriach: maszyny i urządzenia transportowe (o 20,5% r/r), chemikalia i produkty pochodne (o 24,4% r/r) oraz żywność i zwierzęta żywe (o 29,9% r/r)¹¹.

⁹ Na podstawie danych ze strony www.tradingeconomics.com/kazakhstan

¹⁰ jw.

¹¹ Kazachstan – analiza międzynarodowa, www.wspieramyeksport.pl

Współpraca między Polską a Kazachstanem rozwija się coraz aktywniej, do czego przyczyniło się zniesienie wiz w 2017 r. oraz uruchomienie bezpośredniego połączenia lotniczego między stolicami obu krajów. Polska jest największym partnerem Kazachstanu w Europie Środkowo-Wschodniej. Aktualnie zarejestrowanych jest ponad 200 firm z udziałem polskiego kapitału. To dla nich nie tylko miejsce docelowe, ale coraz częściej miejsce ekspansji na rynki ościennie. Aż 80% polskich firm zawiera kontakty z partnerami w Azji Centralnej właśnie poprzez współpracę z Kazachstanem. Nie bez znaczenia dla rozwoju przyjaznych stosunków polsko-kazachstańskich jest też aktywna społecznie i politycznie Polonia licząca ponad 32 tys. osób.

Polscy inwestorzy działają głównie w sektorze farmaceutycznym i budowlanym (produkcja chemii budowlanej), ponadto w sektorze energetycznym, maszyn rolniczych, infrastruktury transportowej i rolno-spożywczym. Eksportujemy przede wszystkim owoce – jabłka, gruszki, pigwy.

Kazachski eksport towarów do Polski prawie dwukrotnie przekracza jednak import, a wymiana handlowa zdominowana jest przez produkty mineralne (gaz ziemny i ropa naftowa). Warto więc przeanalizować sektory z potencjałem i zastanowić się, gdzie występują szanse dla polskich produktów czy usług.

Kraj stawia na wykorzystanie **zielonej energii**. To dynamicznie rozwijający się sektor, który stwarza wiele szans dla inwestorów. Do 2050 r. planuje się zwiększenie udziału energii alternatywnej i odnawialnej do 50% całkowitej produkcji energii. Zgodnie z danymi Ministerstwa Energetyki Republiki Kazachstanu w 2019 r. wyprodukowano 2,4 mld kWh zielonej energii, czyli o 77,8% więcej w porównaniu do roku poprzedniego. Udział OZE w ogólnej produkcji energii eklektycznej wyniósł 2,3%. Na koniec 2019 r. w Kazachstanie było 90 obiektów OZE o łącznej mocy 1 050,1 MW (19 elektrowni wiatrowych, 31 elektrowni słonecznych, 37 elektrowni wodnych i 2 elektrownie biogazowe). Zdecydowanie kraj nastawiony będzie na uruchamianie biogazowni w związku z możliwą produkcją na szeroką skalę biogazu z odpadów farm hodowlanych.

W celu pozyskiwania dalszych inwestycji w sektorze odnawialnych źródeł energii przewidziano wsparcie państwowe – ulgi inwestycyjne, granty, subsydia inwestycyjne. W stolicy działa Międzynarodowe Centrum ds. Rozwoju „Zielonych” Technologii i Projektów Inwestycyjnych pod auspicjami ONZ, którego zadaniem jest m.in. szukanie potencjalnych inwestorów.

Kolejne szanse dla polskich inwestorów wiążą się z ważnym dla kazachstańskiej gospodarki sektorem rolniczym. Kraj stawia na **rozwój produkcji maszyn rolniczych** i choć lokalni producenci działają już w tej materii, to spółki kazachstańskie w 2019 r. pokryły zaledwie 12,8% popytu na traktory dla gospodarki leśnej i rolnej. Sporym problemem jest kwestia przestarzałego parku maszyn, stąd rząd wprowadza liczne programy rządowe subsydiowania kredytów i leasingu. Kraj nastawiony jest szczególnie na zakładanie sadów owocowych i budowę silosów zbożowych, chłodni do przechowywania płodów rolnych czy budowę szklarni.

Jeśli chodzi o **sektor spożywczy**, producenci kazachstańscy zaspokajają rynek nabiałowy, wyrobów mięsnych, makaronów i kasz. Importowane są za to m.in. kawa i herbata, sosy i przyprawy, owoce i warzywa konserwowane. Choć branża cukiernicza w Kazachstanie cieszy się dobrą pozycją, a jakość towarów jest na tyle wysoka, że konkurują z produktami z państw członkowskich Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej, rynek jest chłonny dla wyrobów cukierniczych z importu, w tym z czekolady. Krajowa produkcja nie jest w stanie zaspokoić dużego lokalnego popytu.

W związku z ciągłą rozbudową i rozwojem Kazachstanu perspektywy współpracy handlowej upatrywać można w **sektorze budowlanym** (rozwój infrastruktury, budownictwa mieszkaniowego, nowych szkół, przedszkoli – materiały budowlane, usługi). W czerwcu 2018 r. utworzono nową jednostkę administracyjną – obwód turkiestański, na który państwo przeznacza znaczne środki z budżetu. Turkiestan w najbliższych latach ma stać się nowoczesną metropolią.

Potencjał współpracy widoczny jest w **sektorze meblarskim**. Według danych za 2019 r. importerzy zabezpieczają segment mebli drewnianych do sypialni i jadalni (88,8% popytu zaspakajane dostawami z zagranicy), krzeseł i taboretów z metalową konstrukcją (80,4%), mebli drewnianych dla firm komercyjnych (69%), materacy (59,7%)¹². Jeśli chodzi o meble biurowe, tu kazachstańskie firmy zabezpieczają popyt w blisko 80%.

Duże możliwości ekspansji są w **sektorze kosmetycznym**. W Kazachstanie produkuje się głównie mydło i środki do mycia, a własna produkcja jak twierdzą eksperci nie będzie w stanie zaspokoić w najbliższym czasie potrzeb mieszkańców. Dla przykładu produkcja detergentów w Kazachstanie pokrywa jedynie 5% popytu. Dystrybucja towarów z tego segmentu odbywa się poprzez duże sieci specjalistyczne takie jak Mon Amie czy Beautymania, ale też przez butiki w centrach handlowych oraz sklepy on-line.

Podobne, duże zapotrzebowanie jest na **odzież**, gdyż lokalni producenci zapewniają jedynie około 2% popytu. Tendencje zwykłe wykazuje też import obuwia. Głównymi dostawcami są obecnie firmy z Chin, Turcji czy Rosji, ale można zaobserwować zmianę preferencji konsumentów idącą w stronę towarów lepszej jakości, co objawia się choćby znacznym zmniejszeniem importu z Bangladeszu.

Trend przejścia gospodarki w kierunku cyfrowej gospodarki przyszłości w ramach programu państwowego „Cyfrowy Kazachstan 2020” stwarza **szanse dla dostawców rozwiązań IT**, szczególnie tych którzy mogą wykazać się doświadczeniem w sektorze publicznym.

W związku z uruchomionym w połowie 2019 r. programem na rzecz rozwoju **sektora motoryzacyjnego** na lata 2019-2024 przewidywane są ulgi dla przedsiębiorstw. Jest to dobry moment, aby polskie firmy z branży motoryzacyjnej stworzyły joint venture z kazachstańskimi partnerami i uruchomiły produkcję.

Trend wzrostowy można zaobserwować w **e-commerce**. Do 2022 r. planowane jest zwiększenie udziału handlu elektronicznego w całkowitej sprzedaży detalicznej do 2,6%, stworzenie 300 tys. nowych miejsc pracy w wyniku digitalizacji, zwiększenie ilości internautów do 82%, a także poziomu wiedzy cyfrowej ludności do 83%.

POLSKIE HITY EKSPORTOWE DO KAZACHSTANU:

jabłka świeże, płyta pilśniowa, płyty chodnikowe, kafle lub płytki ścienne ceramiczne, kostki mozaikowe, ceramika wykończeniowa, zamrożone mięso z bydła, zamrożone warzywa przetworzone lub zakonserwowane, chłodziarki, zamrażarki i pozostałe urządzenia chłodzące lub zamrażające oraz pompy ciepłe inne niż klimatyzatory.

¹² „Analiza sektora meblarskiego Kazachstanu w 2019 r.”, Zagraniczne Biuro Handlowe PAIH S.A. w Kazachstanie, marzec 2020 r.

Za branże z potencjałem do dwustronnej współpracy uznawane są szczególnie sektory¹³:

- budownictwo (w tym realizacja projektów infrastrukturalnych, budowa obiektów przemysłu petrochemicznego);
- gospodarka mieszkaniowo-komunalna (artykuły do wykończenia wnętrz);
- przemysł farmaceutyczny i usługi medyczne;
- rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze;
- maszyny i urządzenia dla górnictwa;
- technologie ochrony środowiska;
- usługi logistyczno-transportowe;
- przemysł obronny;
- przemysł chemiczny;
- dostawy nowoczesnych maszyn i urządzeń energooszczędnych;
- sektor IT/ICT.

Polityka Kazachstanu nastawiona jest na rozwój lokalnej produkcji i zmniejszenie importu. Preferowane jest zakładanie przedsiębiorstw joint-venture, inwestycje ze 100% kapitałem polskim lub projekty na zasadzie partnerstwa publiczno-prywatnego.

Chcąc szybko zaistnieć na rynku Kazachstanu warto przeanalizować poniższą listę towarów, dla których anulowano cło na wwóz do krajów EAUG (do 30 września 2020 r.):

- talk do produkcji masek i rękawiczek;
- towary wykorzystywane do produkcji środków dezynfekujących;
- szczepionki, zestawy do diagnostyki;
- wata, gaza, bandaże oraz analogiczne wyroby;
- środki dezynfekujące przeciwwirusowe;
- pojemniki do środków dezynfekujących;
- odzież ochronna;
- strzykawki, igły, cewniki, kaniule i analogiczne narzędzia;
- sprzęt medyczny;
- torby termiczne;
- folia do hermetyzacji flakonów;
- zamrażarki medyczne¹⁴.

¹³ „Kazachstan i Polska – relacje społeczno-gospodarcze”, wyd. PKO Bank Polski S.A.

¹⁴ Informacje uzyskane z webinarium PAIH pt. „Współpraca gospodarcza z Kazachstanem. Przed, w trakcie i po COVID-19. Aspekty logistyczne i prawne”, 17 czerwca 2020.

7. SYSTEM PODATKOWY I ZACHĘTY DLA BIZNESU

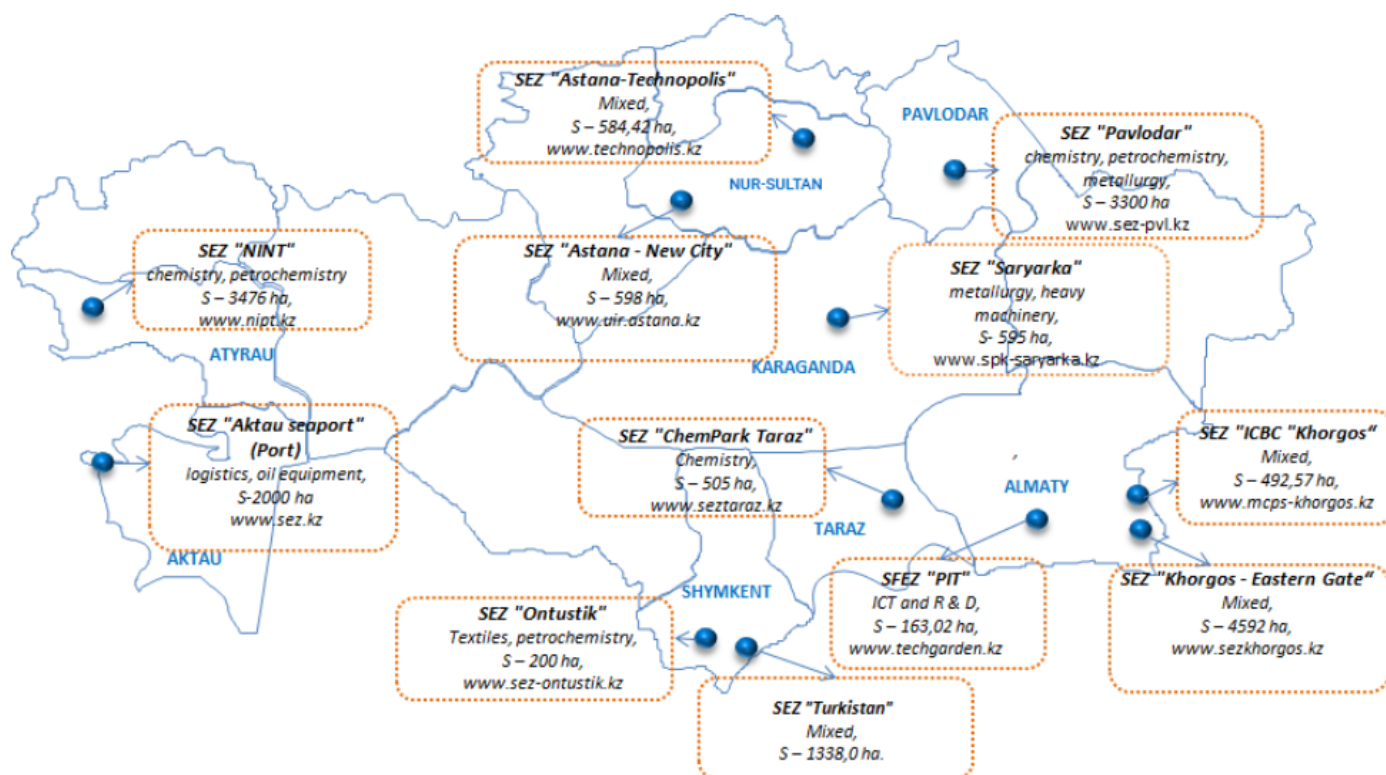
Pod koniec marca 2020 r. Ministerstwo Finansów Republiki Kazachstanu obniżyło stawkę podatku VAT z 12% do 8% na sprzedaż i import poszczególnych towarów spożywczych z uwagi na pandemię COVID-19 do 1 października 2020 r. Wprowadzono też na rok 2020 zerową stawkę na podatek od nieruchomości w branży turystycznej, hotelarskiej oraz gastronomicznej.

- stawka CIT dla działalności rolniczej wynosi 10%, w pozostałych przypadkach – 20%;
- podatek socjalny, odpowiednik składki ZUS – 10%;
- stawka PIT od 5-10%.

Jeśli chodzi o koszty założenia firmy, są one niskie – np. spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością można zarejestrować dysponując minimalnym kapitałem zakładowym w wysokości 100 minimalnych wskaźników przeliczeniowych (MWP). Wysokość 1 MWP w 2020 r. wynosi 2 778 tenge.

Atrakcyjne dla inwestorów są specjalne strefy ekonomiczne, gdzie obowiązują liczne zachęty, m.in. zerowa stawka podatku na grunty, nieruchomości czy zwolnienie z VAT przez okres 10 lat oraz zerowe stawki celne – przez okres 5 lat na import surowców, materiałów, sprzętu, części zapasowych, akcesoriów, a także wszystkich towarów związanych z inwestycją. Ponadto państwo oferuje zwrot do 30% kosztów robót budowlano-instalacyjnych oraz zakupu sprzętu.

Mapa 2: Rozmieszczenie 12 specjalnych stref ekonomicznych w Kazachstanie

Źródło: www.invest.gov.kz

Wiele nadziei wiąże się ze Specjalną Strefą Ekonomiczną „**Khorgos**”. To małe kazachstańskie miasto w południowo-wschodniej części kraju, ze względu na swoje położenie staje się istotnym ośrodkiem transgranicznej wymiany handlowej między Kazachstanem i Chinami. W tym pierwszym porcie lądowym w Kazachstanie, który jest największym parkiem logistycznym w Azji Centralnej, w 2018 r. odprawiono ponad 27 tys. kontenerów. Co ciekawe, ponad 20% wszystkich odprawionych tam pociągów pochodzi z Polski¹⁵.

Międzynarodowe Centrum Współpracy Transgranicznej (ICBC) składa się z dwóch części położonych w obszarach przygranicznych Kazachstanu i Chin. Powierzchnia całej strefy wynosi 560 ha. Towary w ramach strefy przemieszczane są bez żadnych ograniczeń, bez konieczności wystawiania specjalnych dokumentów w sytuacji normalnego przekraczania granicy, a ruch jest bezwizowy.

Poza strefami ekonomicznymi, w Kazachstanie występuje 22 stref przemysłowych. Plusy z obecności w strefach to m.in.: atrakcyjne działki gruntowe wraz z infrastrukturą na budowę budynków i urządzeń do produkcji czy zakłady produkcyjne gotowe do wynajęcia.

Planując ekspansję zagraniczną do Kazachstanu warto mieć na względzie podział kraju na pięć dużych regionów ekonomicznych, każdy z konkretną specjalizacją:

- 1) **Północny Kazachstan** – uprawy zbożowe, wydobywanie rudy żelaza i węgla kamiennego, przemysł maszynowy, produkcja wyrobów ropopochodnych, hutnictwo żelaza i stali, energetyka;
- 2) **Wschodni Kazachstan** – hutnictwo metali kolorowych, energetyka, przemysł maszynowy i leśnictwo;
- 3) **Zachodni Kazachstan** – wydobywanie ropy naftowej i gazu ziemnego (największy region wydobywania w WNP);
- 4) **Centralny Kazachstan** – hutnictwo żelaza i metali kolorowych, przemysł maszynowy, hodowla zwierząt;
- 5) **Południowy Kazachstan** – uprawa bawełny, ryżu, zbóż, owoców, warzyw, winogron, przemysł lekki i spożywczy, rybołówstwo i leśnictwo.

W 2017 r. została powołana rządowa spółka **Kazakh Invest**¹⁶ w celu promowania zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju i przyciągania inwestorów zagranicznych. Agencja od 2018 r. podlega bezpośrednio pod Ministerstwo Spraw Zagranicznych Republiki Kazachstanu. Warto skorzystać z jej infolinii dla inwestorów. W swojej pracy Kazakh Invest wykorzystuje wyspecjalizowany system CRM do monitorowania i kontroli postępu projektów inwestycyjnych, który umożliwia inwestorom wysyłanie zapytań i inicjatyw, a także zapewnia przejrzystość procesów na wszystkich etapach inwestycji. Agencja świadczy pełen zakres usług na zasadzie one-stop-shop w zakresie obsługi projektów inwestycyjnych od pomysłu do realizacji. Pomaga w wyborze rzetelnej kazachskiej firmy, która w razie potrzeby może zostać partnerem przy konkretnym projekcie oraz w uzyskaniu zezwoleń i innych usług publicznych.

¹⁵ Informacje uzyskane z ZBH w Kazachstanie.

¹⁶ www.invest.gov.kz

W marcu 2020 r. przyjęta została nowa koncepcja polityki zagranicznej Kazachstanu na okres 2020-2030 jeszcze bardziej sprzyjająca inwestorom. Najważniejszymi priorytetami są:

- współpraca z partnerami zagranicznymi;
- promocja współpracy międzynarodowej i integracji regionalnej;
- inicjatywy na rzecz wzmocnienia globalnego bezpieczeństwa;
- wzmacnianie czołowej pozycji i urzeczywistnienie długofalowych interesów Kazachstanu w Azji Centralnej.

8. PROCES ZAKŁADANIA DZIAŁALNOŚCI

Firma zagraniczna może prowadzić biznes w Kazachstanie:

- za pośrednictwem filii lub przedstawicielstwa (obciążenie CIT wzrasta o 15% w porównaniu do innych form);
- poprzez założenie spółki zależnej w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, w połączeniu z lokalnymi partnerami lub bez nich;
- organizując konsorcjum z firmami lokalnymi.

Filie i przedstawicielstwa nie mają statusu odrębnej osoby prawnej. Mogą być tworzone zarówno przez podmioty kazachstańskie, jak i zagraniczne oraz podlegają krajowej rejestracji przez odpowiednie organy Ministerstwa Sprawiedliwości RK. Utworzenie filii i przedstawicielstwa nie wymaga wniesienia kapitału zakładowego. Odpowiedzialność za naruszenie zobowiązań umownych zawsze ponosi podmiot założycielski (spółka zagraniczna). Filia jest formą bardziej uniwersalną, może prowadzić działalność handlową, logistyczną, dokonywać dostaw i prowadzić działania marketingowe w ramach działań przewidzianych w statucie zagranicznej osoby prawnej. Może też zatrudniać pracowników.

Co do zasady przedstawicielstwo jest uprawnione tylko do reprezentowania interesów podmiotu założycielskiego i nie może prowadzić żadnej innej działalności gospodarczej generującej dochody w Kazachstanie. Może prowadzić jedynie działania marketingowe, reklamowe i inne czynności przygotowawcze do wejścia na rynek.

Przedstawicielstwa i file muszą być zarejestrowane w odpowiednich regionalnych departamentach Ministerstwa Sprawiedliwości. Podstawowa opłata to 6,5 minimalnych wskaźników przeliczeniowych. Każdemu dokumentowi sporządzonemu w języku innym niż kazachski lub rosyjski musi towarzyszyć poświadczony notarialnie tłumaczenie na języki urzędowe. Dokumenty zagranicznej osoby prawnej powinny zostać poświadczony klauzulą apostille.

Spółki zależne (TOO, czyli spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i AO – spółka akcyjna) – po utworzeniu spółki zależnej w Kazachstanie ta zostaje uznana za podmiot kazachstański. Ma prawo prowadzić działalność produkcyjną i handlową we własnym imieniu i samodzielnie ponosi odpowiedzialność za swoją działalność. Może posiadać swój majątek. Zasadą jest, że udziałowcy spółek zależnych nie ponoszą odpowiedzialności za te podmioty; nie ma ograniczeń odnośnie ilości udziałowców. Wszelkie umowy zawierane są w imieniu danej spółki, a nie podmiotu założycielskiego.

Procedura założenia firmy jest dość prosta i może odbywać się on-line za pomocą portalu E-government.

Kraj stawia na rozwój sektora MŚP, stąd od 2020 r. przedsiębiorcy uzyskali trzyletnie „wakacje podatkowe”; przez ten czas nie będą też kontrolowani. Zgodnie z założeniami rządowego programu Kazachstanu od 2020 r. ponad 80% usług urzędów państwowych ma być elektroniczna, co zdecydowanie przyspiesza i podnosi jakość obsługi.

Firmy zagraniczne, które chcą prowadzić roboty budowlane i inżynieryjne muszą posiadać licencję I kategorii w tym zakresie, tzn. udokumentować posiadane doświadczenie w realizacji projektów budowlanych na terenie Kazachstanu. Firma, która nie prowadziła wcześniej takiej działalności musi wejść w joint-venture z firmą kazachstańską.

W przypadku startowania o zamówienie publiczne, warto wiedzieć, że przedsiębiorstwa z ponad 50% kapitałem zagranicznym są wykluczone z udziału w przetargach – chyba, że ich udziałowcy są rezydentami Kazachstanu, wytwarzają w Kazachstanie wyroby gotowe lub zatrudniają nie mniej niż 85% pracowników lokalnych.

Oferty zamieszczane są na portalu www.goszakup.gov.kz, za pośrednictwem którego składane są też wnioski i przesyłana wszelka dokumentacja.

Często potencjalni inwestorzy spotykają się z niejednoznacznymi zasadami organizacji i rozstrzygania przetargów, podawane są krótkie terminy na złożenie ofert, preferencyjnie traktowane są też podmioty krajowe.

9. LEGALIZACJA DODUMENTÓW I OBOWIĄZEK WIZOWY

Polska i Kazachstan są stronami Konwencji haskiej o zniesieniu wymogu legalizacji zagranicznych dokumentów urzędowych sporządzonej 5 października 1961 r., stąd aby móc posłużyć się dokumentem pochodzącym z Kazachstanu w Polsce, wystarczy uzyskać w miejscowym urzędzie apostille¹⁷.

Od 1 stycznia 2017 r. obowiązywał na okres do 30 dni ruch bezwizowy dla obywateli krajów OECD, w tym Polski niezależnie od celu wizyty. Z uwagi na pandemię koronawirusa rząd Kazachstanu tymczasowo zawiesił jednak jednostronny ruch bezwizowy dla obywateli 57 krajów, w tym Polski. Obywatele polscy, którzy chcieliby przyjechać do Kazachstanu przed 1 listopada 2020 r., będą musieli uzyskać wizę odpowiedniej kategorii w Wydziale Konsularnym Ambasady Kazachstanu w Warszawie.

Cenna informacja prawna dla zainteresowanych inwestowaniem w Kazachstanie – w Nur-Sułtanie działa na prawie angielskim Międzynarodowe Centrum Finansowe, co jest ważne w razie potrzeby arbitrażu.

¹⁷ Więcej na www.gov.pl/web/kazachstan/apostille.

10. WYBRANE IMPREZY TARGOWE

Targi sektora budowlanego:

KazBuild, www.kazbuild.kz

Astana Build, www.astanabuild.kz

Targi meblarskie:

Furniture. Interior. Woodworking, www.mebelexpo.kz

CentralAsiaHome+, www.homexpo.kz

Targi branży kosmetycznej:

Sulu Expo Almaty, www.suluexpo.kz

Sulu Expo Astana, www.suluexpo.kz

Central Asia Beauty Expo, www.en.cabeauty.kz

Targi branży spożywczej:

InterFood Astana, www.interfoodastana.kz

FoodExpo Qazaqstan, www.worldfood.kz

Targi branży medycznej:

KIHE, www.kihe.kz

AstanaZdorovie, www.astanazdorovie.kz

Targi branży transportowej i logistycznej:

TransLogistica, www.transitkazakhstan.kz

11. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Możliwość wejścia na rynki Federacji Rosyjskiej, wielomilionowych miast syberyjskich czy Chin.	Niski poziom innowacyjności gospodarki i kapitału ludzkiego.
Kraj przyciągający najwięcej inwestycji zagranicznych w regionie Azji Centralnej.	Słabo rozwinięta infrastruktura.
Relatywnie liberalny system podatkowy, ulgi w specjalnych strefach ekonomicznych.	Niejednorodne procedury przetargowe.
Gospodarka ukierunkowana na dywersyfikację i rozwój gospodarczy.	Nadmierna biurokracja przy zamówieniach publicznych.
Duży rynek zintegrowany z całym obszarem Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej – pięć krajów i ponad 184 mln konsumentów.	Niestabilne otoczenie makroekonomiczne. Gospodarka silnie uzależniona od cen ropy naftowej i gazu ziemnego.
SZANSE	ZAGROŻENIA
Polskie produkty są dobrze kojarzone w Kazachstanie – dobra jakość i konkurencyjna cena.	Różnice kulturowe w zakresie prowadzenia biznesu.
Brak wizy i bezpośrednie połączenie lotnicze z Polski do Kazachstanu.	Słaba płynność finansowa niektórych partnerów lokalnych.
Zwiększany obecnie przez Kazachstan transport kontenerów z Chin do Europy.	Dalsze starzenie się społeczeństwa.
Długookresowa strategia rozwoju kraju do 2050 r. i plan wejścia do 30. najbardziej rozwiniętych krajów świata.	Wysokie koszty transportowe.
Tendencje wzrostowe w e-commerce.	Niedostateczny rozwój szerokopasmowego Internetu w odległych miejscowościach.

Podsumowanie

Kazachstan to jedno z najbardziej dynamicznie rozwijających się państw w Azji. W ostatnich latach (2017-2019) obserwowany jest tu ponad 4% wzrost gospodarczy. W I kwartale br., mimo rozpoczynającej się na świecie pandemii wzrost w sektorze górnictwa wyniósł 5%, w przemyśle przetwórczym – 8,8%, budownictwie – 11,7% a w przemyśle maszynowym – 30,4%¹⁸.

¹⁸ Dane z www.kazakhstan.trade.gov.pl

Kazachstan uchodzi za najbardziej rozwinięte i najstabilniejsze państwo w Azji Centralnej. Można zaobserwować stały wzrost siły nabywczej obywateli Kazachstanu i wzrost klasy średniej, a co istotne rynek ten nie jest nasycony zagranicznymi towarami. To kraj ciągle rozwijający się, są więc szczególnie duże potrzeby na inwestycje infrastrukturalne.

Rządowi zależy na dywersyfikacji gospodarki uzależnionej obecnie głównie od przemysłu wydobywczego. Działania są nakierowane na budowę nowych zakładów przetwórczych i produkcyjnych. Oczekiwana jest też modernizacja rolnictwa, stąd szanse dla dostawców maszyn i specjalistycznych urządzeń.

Kazachstan ma bardzo dobre relacje z Chinami i handel z partnerami kazachstańskimi daje dobre przełożenie na rynek chiński. Polska firma może zarejestrować swój oddział w Kazachstanie i eksportować produkty do Chin, omijając w ten sposób bariery stosowane przez Pekin.

Zdecydowanie duże nadzieje daje rozwój e-commerce w Kazachstanie, który obecnie stanowi zaledwie 2,9% krajowej sprzedaży detalicznej. Tendencje są jednak wzrostowe – liczba aktywnych kupujących prawie się podwoiła w ostatnich latach z 1,3 miliona do 2,3 miliona osób.¹⁹

12. WAŻNE KONTAKTY

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Kazachstanu

010000 Nur-Sułtan, Saryarka 15, Centrum Biznesowe „Isker”

tel. +7 7172 94 44 00, fax +7 7172 94 44 01

nur-sultan.amb.sekretariat@msz.gov.pl, www.gov.pl/web/kazachstan

Zagraniczne Biuro Handlowe w Kazachstanie/ Polska Agencja Inwestycji i Handlu S.A.

010000 Nur-Sultan, Syganak 25, CB „Ansar”, 12 piętro, biuro 1205

Kierownik Biura Pani Julia Horodecka:

+7 701 082 55 97, julia.horodecka@paih.gov.pl

Business Development Manager Pani Lyubov Papurina:

+7 701 082 55 98, lyubov.papurina@paih.gov.pl

Ekspert Pani Irena Laskowska:

+7 701 082 56 00, irena.laskowska@paih.gov.pl

Ambasada Republiki Kazachstanu w Rzeczypospolitej Polskiej

Królowej Marysieńki 14, 02-954 Warszawa

+48 22 642 53 88, fax +48 22 642 34 27, warsaw@mfa.kz

www.gov.kz/memleket/entities/mfa-warsaw?lang=ru

Polsko-Kazachstańska Izba Handlowo-Przemysłowa

Trębacka 4, 00-074 Warszawa

+48 22 63 09 653, pkihp@pkihp.pl

www.pkihp.pl

Data opracowania: 13 sierpnia 2020 r.

¹⁹ www.astanatimes.com/2019/08/kazakhstan-should-take-bold-steps-to-grow-e-commerce-catch-up-with-global-sector-leaders

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

**Wielkopolski
Fundusz Rozwoju**
Spółka Samorządu Województwa Wielkopolskiego

Wielkopolski Fundusz Rozwoju

Spółka Samorządu Województwa Wielkopolskiego

ZAPRASZAMY DO KONTAKTU

Wielkopolski Fundusz Rozwoju sp. z o.o.
ul. Szyperska 14, 61-754 Poznań
tel. +48 61 671 71 71, +48 61 671 71 72, fax +48 61 671 71 78
www.wfr.org.pl